

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ**

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

**ЖАҚ-БЕТ ПРОТЕЗДЕРІН
ДАЙЫНДАУ ТЕХНИКАСЫ**

0304000 - «СТОМАТОЛОГИЯ» мамандығы

0304023 - «Дантист» біліктілігі

Сағат көлемі – 56

Астана 2010

Автор:

Г.Ә. Балмағанбетова – «Қарағанды мемлекеттік медицина университеті» РМК қарамағындағы медицина колледжінің арнайы пәндер оқытушысы.

Сарапшылар:

1. А.А. Косиева – «Қазіргі технологиялар медициналық орталығы» ЖШС директоры, дәрігер-стоматолог;
2. А.К. Садыков – «Садык АК» ЖШС директоры, дәрігер-стоматолог.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Қарағанды мемлекеттік медицина университеті» РМК қарамағындағы медицина колледжі **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0307000 - «Ортопедиялық стоматология» мамандығы 0307023 - «Дантист» біліктілігі бойынша 2010 жылғы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2011 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілген

6. Литература и средства обучения**6.1 Основная литература:**

1. Зубопротезная техника: учебник / под ред. М.М. Расулова, Т.И. Ибрагимова, И.Ю. Лебеденко, И.М. Расулова. – М., 2009. – 448 с.
2. Лекции по ортопедической стоматологии: учебное пособие / под ред. проф. Т.И. Ибрагимова. – М., 2010. - 2008 с.
3. Ортопедическая стоматология. Гаврилов Е.И., Оксман И.М. – М., 1996.

6.2 Дополнительная литература:

1. Диагностика, лечение и профилактика стоматологических заболеваний. Яковлев В.И., Трофимова Е.К. – Минск, 1995.
2. Поэтапная реабилитация детей с врожденными расщелинами губы и неба. Методические рекомендации. Супиев Т.К., Ахметжанов А.М. – Алматы, 1995.

6.3 Средств обучения:

- дидактические и наглядные пособия;
- тесты на бумажном и электронном носителе;
- учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
- диапозитивы, учебные фильмы;
- комплект тематических плакатов;
- ТСО.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный и итоговый контроль. Для проверки уровня усвоения обучающимися содержания программного материала используются современные средства и методы контроля: тестовые задания, письменный и устный опрос, ситуационные задачи и др. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Промежуточная аттестация по предмету проводится в соответствии с рабочими учебными планами, разработанными на основе ГОСО. Итоговой формой контроля по данной дисциплине является зачет.

МАЗМҰНЫ

1. Түсініктеме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	10
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	14
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	14
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	15

Осы үлігілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Осы үлгілік оқу бағдарламасы 0304000 - «Стоматология» мамандығы, 0304023 - «Дантист» біліктілігі бойынша Қазақстан Республикасының 2010 жылғы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына (бұдан әрі - МЖМБС) сәйкес әзірленді.

«Жақ-бет протездерін дайындау техникасы» пәнін оқып-үйрену болашақ маманның кәсіптік құзыреттілігін қалыптастырудың ажырамас бөлігі болып табылады.

Оқу уақытының жалпы көлемі – 56 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақтарға - 20 сағат;
- практикалық сабақтарға - 36 сағат бөлінген.

ҚР МЖМБС-на сәйкес осы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру кезінде 0304000 - «Стоматология» мамандығы бойынша сынақ өткізу қарастырылған.

Сынақ практикалық сабақтарға берілген уақыт есебінен жүргізіледі.

Тараулар мен тақырыптар тізбесін оқып-үйрену қажетті болып табылады және қысқарту тарапынан өзгертулер енгізілмейді, тарауларды (тақырыптарды) тереңдету (немесе) кеңейту тарапынан өзгертулер енгізілуі мүмкін.

Тарауларды оқып-үйренуге бөлінген оқу уақытының көлемі тек ұсыныс ретінде ғана, мазмұнын сақтай отырып өзгертулер енгізілуі мүмкін.

Білім алушыларда базалық, кәсіптік және арнайы құзыреттіліктерді қалыптастыруға байланысты МЖМБС-на сәйкес модульді оқыту құрылымы енгізілді. Білім беру ұйымының оқу жұмыс бағдарламаларын жасау кезінде үлгілік оқу жоспарында бөлінген оқу уақытының көлемін, циклге берілген (ҚР МЖБС 4.05.148-2010 «Орта білім. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер») оқу уақытының көлемін сақтай отырып, 15-25%-ға өзгертуге құқық береді.

Үлгілік оқу бағдарламасы «Анатомия», «Реанимация негізімен хирургиялық аурулар», «Тістер патологиясы мен жалпы патология негіздері», «Психология негіздері», «Медицина терминологиясы мен латын тілі» пәндері бойынша білім алушылардың біліміне, іскерліктеріне және дағдыларына негізделген.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграцияны қарастырады: «Тіс хирургиясы және жақ-бет травматологиясы», «Ортодонтия конструкциясын дайындау техникасы», «Ортопедиялық стоматология мен ортодонтия негіздері».

Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру кезінде дидактикалық материалдар мен көрнекі құралдарды, кестелерді, диапозитивтерді, оқу және оқу-әдістемелік құралдарды қолдану ұсынылады.

Сабақты өткізу түрлері:

- сабақ оқу орындарының кестелері бойынша өткізіледі (теориялық, практикалық және жеке, білім алушылардың сабақтан тыс уақыттағы өзіндік жұмысы). Оқу үдерісінің әртүрлі формаларын (іскер ойындар, сабақ – конференция, клиникалық жағдайларды үлгілеу сабағы және т.б.) қолдана отырып сабақ өткізуді қарастырады.

стей и деформациях лица. Последовательность изготовления пострезекционных протезов И.М. Оксмана, З.Я. Шура. Разновидности и последовательность изготовления лицевых протезов (экзопротезов) и сочетанных челюстно-лицевых протезов.

Практическое занятие: изготовить протез при резекции верхней челюсти, начертить на модели границу протеза, изготовить фиксирующие элементы протеза, от моделировать фиксирующую часть, заменить воск на пластмассу, от моделировать замещающую часть протеза, загипсовка в кювету, отполировать.

Тема 4.3 Протезирование при несросшихся переломах нижней челюсти, сужение ротовой щели, переломах нижней челюсти неправильно сросшихся с деформацией прикуса

Особенности протезирования при несросшихся переломах нижней челюсти, техника изготовления протезов при ложных суставах по Г.Р.Вайнштейну, Е.И. Гаврилову, В.Ю. Курляндскому. Клинико-лабораторные этапы изготовления съемных и несъемных протезов, выравнивающих окклюзионную поверхность при неправильно сросшихся отломках челюстей.

Практическое занятие: изготовить складной протез при сужении ротовой щели, изготовить шарниры и рамки складных и разборных протезов, от моделировать базис протеза с постановкой зубов, заменить воск на пластмассу, отполировать.

Раздел 5 Профилактические аппараты, протезы. Аппараты для механотерапии. Техника изготовления боксерских шин

Виды контрактур височно-нижнечелюстного сустава, аппараты, применяемые для предотвращения развития внесуставных контрактур, механизм их действия. Последовательность изготовления боксерских шин.

Практическое занятие: снять слепок с больного для изготовления боксерской шины, лабораторно изготовить: нанести границы протеза, от моделировать, заменить воск на эластопласт, отполировать.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Техника изготовления челюстно-лицевых протезов», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков в области техники изготовления челюстно-лицевых протезов в пределах компетенции дантиста (см. ГОСО, образовательную программу).

При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

Тема 2.3 Особенности лечения переломов беззубых челюстей с применением фиксирующих аппаратов. Техника их изготовления

Особенности лечения переломов беззубых челюстей (без смещения отломков) с использованием шины Порты, межчелюстного аппарата А.А. Лимберга, принцип их действия, клинические и лабораторные этапы изготовления.

Практическое занятие: изготовить шину Порты: нанести границу шину на модели, отмоделировать из воска, загипсовать в кювету, отполировать.

Тема 2.4 Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов беззубой нижней челюсти с дефектом костной ткани

Особенности лечения переломов беззубой нижней челюсти с дефектом костной ткани в подбородочном отделе, принцип действия применяемых шин, последовательность изготовления шины М.М. Ванкевича.

Практическое занятие: изготовить шину Ванкевича: составить из частей модели нижней челюсти центральную окклюзию с верхней челюстью, нанести границу шины на моделях, отмоделировать шину из воска, загипсовать в кювету, отполировать.

Раздел 3 Ортопедические вмешательства при пластике тканей челюстно-лицевой области. Техника изготовления формирующих аппаратов

Техника изготовления и механизм действия аппаратов, применяемых при пластике тканей челюстно-лицевой областей. Конструкции пустотелых (облегченных) формирующих аппаратов А.И. Бетельмана, И.М. Оксмана, З.Я. Шура и клинко-лабораторные этапы изготовления.

Практическое занятие: изготовить формирующий аппарат при отсутствии зубов на отломках нижней челюсти по А.И. Бетельману. Наносить границу аппарата (фиксирующей и репонирующей), изготовить коронки из воска формирующей части аппарата, заменить воск на пластмассу, отполировка.

Раздел 4 Протезирование при дефектах и деформациях челюстно-лицевой области

Тема 4.1 Техника изготовления протезов при дефектах неба

Особенности изготовления obturatorов Л.В. Ильиной - Маркосян, З.И. Померанцевой-Урбанской, Т.В. Шаровой. Показания к применению и последовательность изготовления вибрирующего obturatorа с массажной щеткой до операции ураностадиллопластики.

Практическое занятие: сделать преформацию на расщепленных фрагментах модели в трех взаимоперпендикулярных плоскостях, смоделировать из воска свод неба и obturiрующую часть аппарата, заменить воск на пластмассу, отшлифовать, отполировать.

Тема 4.2 Техника изготовления замещающих протезов при резекциях челюстей и деформациях лица

Назначение и техника изготовления замещающих протезов при резекциях челю-

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда; БҚ 2. Техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтауда; БҚ 3. «Медициналық қызметкер» және «науқас» арасындағы өзара қарым – қатынасты қалыптастырудың негізгі модульдерін пайдалануда; БҚ 4. Медициналық алғашқы жәрдем көрсету, медициналық манипуляцияларды орындау алгоритмін қолдана білуде; БҚ 5. Ауруды алдын алуда, денсаулықты күшейтуге және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған гигиеналық шараларды білу; БҚ 6. Қазақстан Республикасында стоматологиялық қызмет құрылымын білуде; БҚ 7. Организмнің құрылымы мен функцияларын, бас пен мойынның топографиясын білуде; БҚ 8. Жақ-бет аумағының жарақаттары мен ақауларын жіктей білуде; БҚ 9. Аппараттардың емдік, функционалдық әсерлері, бекітілген орны, конструкциясы, қолдану көрсетімдері бойынша жіктелуін білуде; БҚ 10. Жақ-бет аумағының ақауларын емдеу кезінде қолданылатын протездердің жіктелуін білуде; БҚ 11. Ортопедиялық аппаратуралардың әсер ету механизмін білуде; БҚ 12. Техникалық қауіпсіздік ережелерін және санитариялық-техникалық нормаларды, сонымен қатар құжаттамаларды жүргізе білуде.	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - медициналық этика және деонтология негіздерін; - өз құзыреттілігі шеңберінде манипуляциялардың, іс- шаралардың мақсаттары мен алгоритмін; - жаңа экономикалық жағдайдағы медициналық мекемелер жұмысын ұйымдастыруды; - заман талабына сай ақпараттық технологиялар негізін білу (компьютерді, оқыту және басқарудың автоматтандырылған жүйелерін т.б.); - стоматологиялық жәрдем көрсету ісін ұйымдастыру жүйесі туралы; - салауатты өмір салтын қалыптастыру негіздері туралы білуі тиіс. - күнделікті өмірде, кәсіптік қызметінде алған білімдерін қолдана отырып шиеленістерді шешуді, этика-деонтологиялық принциптер негізінде пациенттермен, олардың туған-туыстарымен, әріптестермен қарым-қатынас қалыптастыру дағдыларын меңгеруді; - ортопедиялық аппараттар мен протездерді дайындауды; - жақ-бет аумағының жарақаттары кезінде медициналық алғашқы көмек көрсете білуді; - әртүрлі шұғыл жағдайлар кезінде медициналық алғашқы көмек көрсетуді және жүрек-өкпе реанимациясы әдістерін меңгеруді үйреніп алуы қажет.

Кәсіптік: КҚ 1. Жаңа экономикалық жағдайда медициналық ұйымдардың жұмысын ұйымдастыра білуде; КҚ 2. Қазіргі уақыттағы ақпараттық технологиялар (компьютерлік білім, оқыту мен басқарудың автоматтандырылған жүйесі және т.б.) негізін білуде; КҚ 3. Медициналық азаматтық қорғаныс қызметі, медициналық апат қызметі қызметкерлерін, зардап шеккен адамдарды, пациенттерді, халықтарды қорғау бойынша іс – шараларын жүргізуде; төтенше жағдайлар кезінде дәрігерге дейінгі жәрдем көрсетуде; КҚ 4. Салауатты өмір салтын насихаттай білуде, өмірдегі физикалық жетілдіру шеберлігі мен дағдыларын пайдалана білуде, денсаулық деңгейіне баға беруде, денсаулықты жақсарту бағдарламасын құрастыру, зиянды әдеттермен күресу және алдын алу бойынша шаралар жүргізе білуде; КҚ 5. Коммуникативті дағдыларды, шиеленістерді шешу дағдыларын, күнделікті өмірде, кәсіптік қызметінде алған білімдерін қолдана отырып этика-деонтологиялық принциптер негізінде пациенттермен, олардың туған-туыстарымен, әріптестермен қарым-қатынас қалыптастыру дағдыларын меңгеруде; КҚ 6. Халықаралық стандарттар бойынша медициналық жәрдем көрсету сапасын жақсартуда. Арнайы: АҚ 1. Маманның кәсіптік қызметіндегі негізгі міндеттерін, қызметтерін, жағдайлары мен тәртібін анықтайтын нормативті құжаттарды білуде; АҚ 2. Өзінің кәсіптік құзыреттілігіне сай реанимациялық, оңалту, емдеу-сауықтыру, санитариялық-гигиеналық, санитариялық-ағарту шараларын орындай білуде;	- этика мен деонтология мәселелерінде; - есепке алу-есеп беру медициналық құжаттамаларын жүргізуде; - жақ-бет протездерін дайындайтын тіс техникалық өндірісті ұйымдастыруда; - салауатты өмір салты қағидаларын насихаттауда; - қала және ауыл халқына медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыруда құзырлы болуы қажет.
---	---

паратов и протезов, применяемых при лечении травм и дефектов челюстно-лицевой области

Челюстно-лицевая ортопедия, как часть ортопедической стоматологии, связь с другими разделами стоматологии и общеклиническими науками (хирургией, ортопедией). Анатомия челюстно-лицевой области, классификация травм, дефектов и деформаций челюстно-лицевой области. Методы оказания первой помощи при травмах челюстно-лицевой области: устранение асфиксии, остановка кровотечения. Понятие о комплексном лечении больного с челюстно-лицевой патологией. Классификация ортопедических аппаратов, протезов, применяемых при лечении повреждений и замещении дефектов челюстно-лицевой области, их виды по лечебному назначению, функциональному воздействию, месту крепления, конструкции. Показания к применению, методика использования стандартных транспортных шин: жёсткой подбородочной пращи, шины - ложки, дощечки, стандартной транспортной шины Я.М. Збаржа, стандартной ленточной шины М.Е. Васильева. Особенности лигатурного связывания по Айви, Вильга, Гейкину.

Раздел 2 Фиксирующие и репонирующие аппараты

Тема 2.1 Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов нижней челюсти. Техника их изготовления

Механизм смещения отломков при переломах нижней челюсти, техника изготовления из самотвердеющей пластмассы паяно-стержневой шины В.Ю. Курляндского, шины А.А. Лимберга, цельнолитых шин, а также пластмассовых шин, применяемых при лечении переломов нижней челюсти, показания к применению.

Практическое занятие: изгибать и закреплять лигатурами гладкую шину-скобу С.С. Тигерштедта, изготовить штампованную металлическую каппу на второй премоляр, первый и второй моляры нижней челюсти слева. Лабораторно изготовить на модели: очертить экваторы опорных зубов, подготовить модели к получению штампа, вырезать гипсовый контрштамп, отштамповать каппу, отшлифовать полировки.

Тема 2.2 Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов верхней челюсти. Техника их изготовления

Особенности переломов верхней челюсти, механизм смещения отломков, разновидности фиксирующих и репонирующих аппаратов для лечения переломов верхней челюсти, принцип их действия, показания. Техника изготовления пластиночной зубодесневой шины Вебера на верхнюю челюсть с внеротовыми стержнями и на нижнюю челюсть с направляющей плоскостью типа замка Шредера. Техника изготовления шины Збаржа, показания.

Практическое занятие: изготовить пластиночную зубодесневую шину Вебера на верхнюю челюсть с внеротовыми стержнями и на нижнюю челюсть с направляющей плоскостью типа замка Шредера. Лабораторно изготовить на модели: наносить границу каркаса и пластиночной части, изготовить металлический каркас, от моделировать шину из воска, изготовить направляющие и фиксирующие трубки, изгибать внутри - и внеротовые стержни.

2	Фиксирующие и репонирующие аппараты	24	8	16
2.1	Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов нижней челюсти. Техника их изготовления	6	2	4
2.2	Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов верхней челюсти. Техника их изготовления	6	2	4
2.3	Особенности лечения переломов беззубых челюстей с применением фиксирующих аппаратов. Техника их изготовления	6	2	4
2.4	Фиксирующие и репонирующие аппараты для лечения переломов беззубой нижней челюсти с дефектом костной ткани	6	2	4
3	Ортопедические вмешательства при пластике тканей челюстно-лицевой области. Техника изготовления формирующих аппаратов	6	2	4
4	Протезирование при дефектах и деформациях челюстно-лицевой области	18	6	12
4.1	Техника изготовления протезов при дефектах неба	6	2	4
4.2	Техника изготовления замещающих протезов при резекциях челюстей и деформациях лица	6	2	4
4.3	Протезирование при несросшихся переломах нижней челюсти, сужении ротовой щели, переломах челюстей неправильно сросшихся с деформацией прикуса	6	2	4
5	Профилактические аппараты, протезы. Аппараты для механотерапии. Техника изготовления боксерских шин	6	2	4
	Всего:	56	20	36

3.1* Тематический план программ модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение. Челюстно-лицевая ортопедия, цели, задачи. Травмы челюстно-лицевой области. Первая медицинская помощь. Классификация ап-

АҚ 3. Жак-бет протездерін дайындайтын тіс техникалық өндірісті ұйымдастыру бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 4. Жак-бет протездерін дайындаудың клиника-зертханалық кезеңдері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 5. Жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын қарапайым өзіндік шендеуіштер мен аппараттардың әсер ету принциптері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 6. Жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын күрделі өзіндік шендеуіштер мен аппараттардың әсер ету принциптері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 7. Қалыптастырушы аппараттарды дайындау техникасы мен әсер ету принциптері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 8. Микростомия, протездер конструкциясы (құрылымы) жайлы және оларды дайындау техникасын білуде;
АҚ 9. Обтураторларды дайындау техникасы мен әсер ету принциптері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 10. Бет ақаулары кезінде қолданылатын протездерді дайындау техникасы мен әсер ету принциптері бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде;
АҚ 11. Боксшы шендеуіштерін дайындау техникасы бойынша білімі мен дағдысын жетілдіруде **құзырлы болуы қажет.**

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

p/c №	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тараулар мен тақырып атаулары	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Кіріспе. Жақ-бет ортопедиясы, мақсаттары, міндеттері. Жақ-бет аумағының жарақаттары. Медициналық алғашқы көмек. Жақ-бет аумағының жарақаттары мен ақауларын емдеу үшін қолданылатын аппараттар мен протездердің жіктелуі	2	2	-
2	Бекітуші және түзетуші аппараттар	24	8	16
2.1	Төменгі жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар. Оларды дайындау техникасы	6	2	4
2.2	Жоғарғы жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар. Оларды дайындау техникасы	6	2	4
2.3	Бекітуші аппараттарды қолдана отырып, тіссіз жақсүйектердің сынықтарын емдеу ерекшеліктері. Оларды дайындау техникасы	6	2	4
2.4	Сүйек тінінде ақауы бар тіссіз төменгі жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар	6	2	4
3	Жақ-бет аумағы тіндеріне пластика жасау барысында қолданылатын ортопедиялық іс-әрекеттер. Қалыптастырушы аппараттар дайындау техникасы	6	2	4
4	Жақ-бет аумағының ақаулары мен деформациялары кезінде протез (жасанды мүше) жасау	18	6	12
4.1	Таңдай ақауларына протез жасау техникасы	6	2	4
4.2	Бет деформациясы мен жақсүйек резекциясы кезінде қолданылатын алмастырушы протез жасау техникасы	6	2	4

СК 4. Владеть знаниями и навыками по проведению клинико-лабораторных этапов изготовления челюстно-лицевых протезов; СК 5. Владеть знаниями и навыками по принципам действия простых индивидуальных шин и аппаратов для лечения переломов челюстей; СК 6. Владеть знаниями и навыками по принципам действия сложных индивидуальных шин и аппаратов для лечения переломов челюстей; СК 7. Владеть знаниями и навыками по технике изготовления и принципам действия формирующих аппаратов; СК 8. Владеть знаниями о микростомии, протезных конструкциях и технике их изготовления; СК 9. Владеть знаниями и навыками по технике изготовления и принципах действия obturators; СК 10. Владеть знаниями и навыками по технике изготовления и принципах действия протезов при дефектах лица; СК 11. Владеть знаниями и навыками по технике изготовления боксерских шин.	
---	--

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	2	3	4	5
1	Введение. Челюстно-лицевая ортопедия, цели, задачи. Травмы челюстно-лицевой области. Первая медицинская помощь. Классификация аппаратов и протезов, применяемых при лечении травм и дефектов челюстно-лицевой области	2	2	-

ских организаций в новых экономических условиях; ПК 2. Знать основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др.); ПК 3. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь; проводить мероприятия по защите населения, пациентов, пострадавших и персонала службы медицины катастроф, медицинской службы гражданской обороны; ПК 4. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, владеть умениями и навыками физического совершенствования жизни, дать оценку уровня здоровья, составить программу улучшения здоровья, уметь проводить мероприятия по профилактике и борьбе с вредными привычками; ПК 5. Владеть коммуникативными навыками, навыками разрешения конфликтов, применять полученные знания в повседневной жизни и профессиональной деятельности, навыками общения с пациентами, их родственниками, коллегами на основе этических принципов; ПК 6. Быть компетентным в области международных стандартов качества оказания медицинской помощи. Специальными: СК 1. Знать нормативные документы, определяющие основные задачи, функции, условия и порядок профессиональной деятельности специалиста; СК 2. Знать методы эффективной коммуникации в организации, вопросы психологии для управления конфликтами, стрессами и инновациями в организации; СК 3. Владеть знаниями и навыками по организации зуботехнического производства по изготовлению челюстно-лицевых протезов;	Компетентен в вопросах: - этики и деонтологии; - ведения учётно-отчётной медицинской документации; - организации зуботехнического производства по изготовлению челюстно-лицевых протезов; - пропаганды принципов здорового образа жизни; - организации медицинской помощи городскому и сельскому населению.
---	---

4.3	Төменгі жақсүйектің тұтасып бітпеген сынықтары, ауыз саңылауының тарылуы, тістүйіс деформациясы бар төменгі жақсүйектің дұрыс бітпеген сынықтары кезінде протез жасау	6	2	4
5	Профилактикалық аппараттар, протездер. Механикалық терапия үшін қолданылатын аппараттар. Боксшы шендеуіштерін дайындау техникасы	6	2	4
	Барлығы:	56	20	36

3.1* Орта буын мамандарға арналған модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескерте: білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Кіріспе. Жақ-бет ортопедиясы, мақсаттары, міндеттері. Жақ-бет аумағының жарақаттары. Медициналық алғашқы көмек. Жақ-бет аумағының жарақаттары мен ақауларын емдеу үшін қолданылатын аппараттар мен протездердің жіктелуі

«Жақ-бет ортопедиясы» - ортопедиялық стоматологияның бір бөлігі, стоматологияның басқа бөлімдері мен жалпы клиникалық ғылымдармен (хирургия, ортопедия) байланысы. Жақ-бет аумағының анатомиясы, жақ-бет аумағының жарақаттары, ақаулары және деформацияларының жіктелуі. Жақ-бет аумағы жарақаттары кезінде алғашқы көмек көрсету әдістері: асфиксияны жою, қан кетуді тоқтату. Жақ-бет паталогиясы мен ауруларын кешенді емдеу туралы түсінік. Жақ-бет аумағының жарақаттары мен зақымдануын емдеу және ақауларын алмастыру үшін қолданылатын ортопедиялық аппараттардың, протездердің жіктелуі, олардың емдеу жолдары, функционалдық әсер етуі, бекіту орындары, құрылымдары бойынша жіктелуі. Стандартты тасымалдау шендеуіштерді: иек астына қатты сауытты, қасық тәрізді шендеуішті, тактайшаларды, Я.М. Збаржаның стандартты тасымалдау шендеуішін, М.Е. Васильевтің стандартты жалпақ шендеуішін қолдану көрсетімдері. Айви, Вильга, Гейкен бойынша бунақжіп байлау ерешеліктері.

2 тарау Бекітуші және түзетуші аппараттар

2.1 тақырып Төменгі жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар. Оларды дайындау техникасы

Төменгі жақсүйек сынған кезде сынықтардың жылжу механизмі, өздігінен қататын пластмассадан дайындалған түтікше бекітілген В.Ю. Курляндский шендеушін, А.А. Лимберг шендеуішін, тұтас құйылған шендеуіштерді, сонымен қатар төменгі жақсүйек сынықтарын емдеуге қолданылатын пластмассалық шендеуіштерді дайындау техникасы, оларды қолдану көрсетімдері.

Практикалық сабақ: С.С. Тигерштер шендеуіші – қапсырмасын иіп бунақжіппен бекіте білу, төменгі жақсүйектің сол жақ екінші кіші азу тісіне және бірінші, екінші азу тістеріне штампталған сауыт дайындау. Үлгілерін зертханада дайындау: тірек тістердің экваторын сызу, үлгілерді штамп алуға дайындау, ғаныштан қосымша штамп қию, сауытты штамптау, тегістеу, жылтырату.

2.2 тақырып Жоғарғы жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар. Оларды дайындау техникасы

Жоғарғы жақсүйек сынықтарының ерекшеліктері, сынықтардың жылжу механизмі, жоғарғы жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттардың түрлері, олардың әсер ету принциптері, көрсетімдері. Вебердің пластинкалық тіс-қызылиек шендеуішін жоғарғы жақсүйекке және ілмек тәріздес Шредер шендеуішін төменгі жақсүйекке дайындау. Збаржа шендеуішін дайындау техникасы, көрсетімдері.

Практикалық сабақ: Вебердің тіс-қызылиекке арналған пластинкалық шендеуішін жоғарғы жақсүйекке және бағыттаушы жазықтығы бар ілмек тәрізді Шредер шендеуішін төменгі жақсүйекке дайындау. Үлгілерін зертханада дайындау: қаңқаның шекарасын және пластинкалық бөлігін сызу, темір қаңқасын дайындау, балауыздан шендеуішті үлгілеу, бағыттаушы және бекітуші түтіктер дайындау, ауызіші және ауыз сырты түтіктерін ие білу.

2.3 тақырып Бекітуші аппараттарды қолдана отырып, тіссіз жақсүйек сынықтарын емдеу ерекшеліктері. Оларды дайындау техникасы

Порт шендеуішін, А.А. Лимбергтің жақсүйек-аралық аппаратын қолдана отырып тіссіз жақсүйектердің сынықтарын (сынықтары жылжымаған) емдеу ерекшеліктері, олардың әсер ету принциптері, клиникалық және зертханалық дайындау сатылары.

Практикалық сабақ: Порт шендеуішін дайындау: үлгіде шендеуіш шекарасын сызу, балауыздан мүсіндеу, астаушаға ғаныштау, жылтырату.

2.4 тақырып Сүйек тінінде ақауы бар тіссіз төменгі жақсүйек сынықтарын емдеу үшін қолданылатын бекітуші және түзетуші аппараттар

Сүйек тінінде ақауы бар тіссіз төменгі жақсүйектің иек асты бөлімінде орналасқан сынықтарын емдеу ерекшеліктері, қолданылатын шендеуіштердің әсер ету принциптері, М.М. Ванкевич шендеуішін дайындау сатылары.

Практикалық сабақ: Ванкевич шендеуішін дайындау: үлгіден төменгі жақсүйек пен жоғарғы жақсүйектің орталық окклюзиясын табу, балауыздан шендеуішті мүсіндеу, астаушаға ғаныштау, жылтырату.

3 тарау Жақ-бет аумағы тіндеріне пластика жасау барысында қолданылатын ортопедиялық іс-әрекеттер. Қалыптастырушы аппараттар дайындау техникасы

Жақ-бет аумағы тіндеріне пластика жасау барысында қолданылатын аппараттардың әсер ету механизмдері және дайындау техникасы. А.И. Бетельманның, И.М.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Организовать рабочее место; БК 2. Соблюдать технику безопасности на рабочем месте; БК 3. Соблюдать правила этики и деонтологии, владеть знаниями основных моделей построения взаимоотношений «медицинский работник» и «пациент»; БК 4. Владеть алгоритмами выполнения первой медицинской помощи, медицинскими манипуляциями и методами ухода; БК 5. Знать гигиенические мероприятия, направленные на предупреждение заболеваний, укрепление здоровья и формирование здорового образа жизни; БК 6. Знать структуру стоматологической службы в Республике Казахстан; БК 7. Знать строение и функции организма, топографию головы и шеи; БК 8. Знать классификацию травм и дефектов челюстно-лицевой области; БК 9. Знать классификацию аппаратов по лечебному, функциональному воздействию, по месту прикрепления, по конструкции, по месту наложения и показаниям к применению; БК 10. Знать классификацию протезов, применяемых при лечении дефектов челюстно-лицевой области; БК 11. Знать механизм действия ортопедической аппаратуры; БК 12. Знать правила техники безопасности и санитарно-технические нормы, а также ведение документации. Профессиональными: ПК 1. Знать организацию работы медицин-	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - основы медицинской этики и деонтологии; - цели, алгоритмы проведения манипуляций и процедур в пределах своей компетенции; - организацию работы медицинских организаций в новых экономических условиях; - основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др.); - систему организации стоматологической помощи; - основы формирования ЗОЖ; умеет: - разрешать конфликты, применяя полученные знания в повседневной жизни и профессиональной деятельности, владеть навыками общения с пациентами, их родственниками, коллегами на основе этико-деонтологических принципов; - изготавливать ортопедические аппараты и протезы; - оказывать первую медицинскую помощь при травмах челюстно-лицевой области; - оказывать первую медицинскую помощь при различных неотложных состояниях и владеть методами сердечно-легочной реанимации.

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0304000 - «Стоматология» квалификации 0304023 - «Дантист».

Изучение дисциплины «Техника изготовления челюстно-лицевых протезов» является неотъемлемой частью формирования профессиональной компетентности будущего специалиста.

Общий объем учебного времени 56 часов, из них:

- теоретических занятий – 20 часов;
- практических занятий – 36 часов.

При реализации настоящей Типовой учебной программы в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования Республики Казахстан по специальности 0304000 - «Стоматология» предусмотрено проведение зачета. Зачет проводится за счет времени, отводимого на практические занятия.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых тем (разделов).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05.148-2010 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Настоящая типовая программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам: «Анатомия», «Хирургические болезни с основами реанимации», «Основы общей патологии с патологией зубов», «Основы психологии», «Латинский язык с медтерминологией».

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: «Хирургия зубов и челюстно-лицевая травматология», «Техника изготовления ортодонтических конструкций», «Основы ортопедической стоматологии и ортодонтии».

При реализации настоящей Типовой программы рекомендуется использовать дидактические и наглядные пособия, таблицы, диапозитивы, учебные и учебно-методические пособия.

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные, самостоятельные занятия обучающихся во внеурочное время). Занятия рекомендуется проводить с использованием различных форм организации учебного процесса: деловая игра, урок-конференция, урок моделирования клинических ситуаций и др.

Оксманн, З.Я. Шуран, жеңілдетілген қалыптастырушы аппараттарының құрылымдары және оларды дайындаудың клиника-зертханалық сатылары.

Практикалық сабақ: төменгі жақсүйек сынықтарына (тіс болмаған жағдайда) А.И. Бетельман бойынша қалыптастырушы аппарат дайындау. Аппараттың (бекітуші және түзетуші) шекарасын сызу, балауыздан тіс қаптамаларын аппараттың қалыптастырушы бөлігіне дайындау, балауызды пластмассаға ауыстыру, жылтырату.

4 тарау Жақ-бет аумағының ақаулары мен деформациялары кезінде протез (жасанды мүше) жасау

4.1 тақырып Таңдай ақауларына протез жасау техникасы

Л.В. Ильина-Маркосян, З.И. Померанцева-Урбанская, Т.В. Шарова obturatorларын дайындау ерекшеліктері. Ураностадилопластика операциясына дейін массаж жасайтын қылшағы бар дірілдететін obturatorды дайындау сатылары және оларды қолдану көрсетімдері.

Практикалық сабақ: Үлгінің жеке фрагменттерін үш өзара қатарласа орнақан жазықтықта қалыптастыру, балауыздан таңдай күмбезін және аппараттың obturatorлық бөлігін жасау, балауызды пластмассаға ауыстыру, тегістеу, жылтырату.

4.2 тақырып Бет деформациясы мен жақсүйек резекциясы кезінде қолданылатын алмастырушы протез жасау техникасы

Жақсүйек резекциясы мен бет деформациясы кезінде қолданылатын протездерді дайындау техникасы және оларды тағайындау. И.М. Оксманн, З.Я. Шуран резекциядан кейін қолданылатын протездерін дайындау сатылары. Бет протездерінің (экзопротез) және құрама жақ-бет протездерінің түрлері және оларды дайындау сатылары.

Практикалық сабақ: Жоғарғы жақсүйек резекциясынан кейін қолданылатын протезді дайындау, үлгіде протездің шекарасын сызу, бекітуші элементтерін дайындау, бекітуші бөлігін мүсіндеу, пластмассаны балауызға ауыстыру, протездің алмастырушы бөлігін жасау, астаушаға ғаныштау, тегістеу, жылтырату.

4.3 тақырып Төменгі жақсүйектің тұтасып бітпеген сынықтары, ауыз саңылауының тарылуы, тістііс деформациясы бар төменгі жақсүйектің дұрыс бітпеген сынықтары кезінде протез жасау

Төменгі жақсүйектің тұтасып бітпеген сынықтары кезінде протез жасау ерекшеліктері, жалған буын кезінде пайдаланылатын Г.Р. Вайнштейн,

Е.И. Гаврилов, В.Ю. Курляндский протездерін дайындау техникасы. Жақсүйектердің дұрыс бітпеген сынықтары кезінде қолданылатын, окклюзия беткейін тегістейтін, алмалы-салмалы және алынбайтын протездерді дайындаудың клиника-зертханалық сатылары.

Практикалық сабақ: ауыз саңылауының тарылуы кезінде қатпарлы протез дайындау, қатпарлы және жиналмалы протездерге шарнирлер және жақтаулар дайындау, тістер отырғызылған протездің негізін жасау, пластмассаны балауызға ауыстыру, тегістеу, жылтырату.

5 тарау Профилактикалық аппараттар, протездер. Механикалық терапия үшін қолданылатын аппараттар. Боксшы шендеуіштерін дайындау техникасы

Самай-төменгі жақсүйек буыны контрактурасының түрлері, буын сырты контрактурасынан сақтау үшін қолданылатын аппараттар, олардың әсер ету механизмдері. Боксшы шендеуіштерін дайындау сатылары.

Практикалық сабақ: боксшы шендеуішін дайындау үшін науқастан тістің көшірме үлгісін алу, зертханада дайындау: протездің шекарасын сызу, мүсіндеу, балауызды эластопластқа ауыстыру, жылтырату.

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Жақ-бет протездерін дайындау техникасы» пәні мазмұнының ерекшеліктеріне байланысты болады және білім алушының дантист күзерттілігі шеңберінде жақ-бет протезін дайындау бойынша білімін, іскерлігін және дағдыларын қалыптастыруға бағытталуы қажет (МЖМБС, білім беру бағдарламасын қараңыз).

Практикалық сабақтар өткізу кезінде топты, білім алушылардың саны 8 адамнан тұратын топшаларға бөлу қарастырылған.

Оқыту кезінде қазіргі заманғы оқу-әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білім беруді бақылау формаларына бастапқы, ағымды, қорытынды бақылау кіреді. Білім алушылардың бағдарлама материалын меңгеру деңгейін тексеру үшін бақылаудың қазіргі кезеңдегі әдістері мен құралдары қолданылады: тесттік тапсырмалар, жазбаша және ауызша сұрау, жағдаяттық есептер және т.б. Бақылауды өткізу формасын таңдау құқығы қарастырылған. Пән бойынша аралық аттестация МЖМБС негізінде әзірленген оқу жұмыс жоспарына сәйкес өткізіледі. Осы пән бойынша бақылаудың қорытынды түрі – сынақ болып табылады.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	20
2. Планируемые результаты обучения дисциплины.	21
3. Тематический план и содержание дисциплины	23
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	27
5. Контроль планируемого результата обучения.	28
6. Литература и средства обучения	29

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Автор:

Балмаганбетова Г.А. – преподаватель специальных дисциплин медицинского колледжа при РГП «Карагандинский государственный медицинский университет»⁷

Эксперты:

1. Косиева А.А. – Директор ТОО «Медицинский центр современных технологий» врач-стоматолог;
2. Садыкова А.К. – Директор ТОО «Садык АК» врач-стоматолог.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и медицинским колледжем при РГП на ПХВ «Карагандинский государственный медицинский университет.

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0304000 - «Стоматология» с квалификацией 0304023 - «Дантист».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары**6.1 Негізгі әдебиеттер:**

1. Зубопротезная техника: учебник / под ред. М.М. Расулова, Т.И. Ибрагимова, И.Ю. Лебеденко, И.М. Расулова. – М., 2009. – 448 с.
2. Лекции по ортопедической стоматологии: учебное пособие / под ред. проф. Т.И. Ибрагимова. – М., 2010. - 2008 с.
3. Ортопедическая стоматология. Гаврилов Е.И., Оксман И.М. – М., 1996.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Диагностика, лечение и профилактика стоматологических заболеваний. Яковлев В.И., Трофимова Е.К. – Минск, 1995.
2. Поэтапная реабилитация детей с врожденными расщелинами губы и неба. Методические рекомендации. Супиев Т.К., Ахметжанов А.М. – Алматы, 1995.

6.3 Оқу құралдары:

- дидактикалық және көрнекі құралдар;
- қағаз және электронды нұсқадағы тесттер;
- қағаз және электронды нұсқадағы оқу-әдістемелік құралдар;
- диапозитивтер, оқу фильмдері;
- такырыптық плакаттар жиынтығы;
- ОТҚ.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

**ТЕХНИКА ИЗГОТОВЛЕНИЯ
ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВЫХ ПРОТЕЗОВ**

Специальность: 0304000 - «СТОМАТОЛОГИЯ»

Квалификация: 0304023 - «Дантист»

Объём часов - 56

Астана 2010